

учасниками. Ці моделі спрямовані на гуманізацію та активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів — з одного боку, і з іншого — поєднуються з якісним оволодінням ними необхідним комплексом знань, умінь і навичок. Для цього майбутні молоді спеціалісти повинні мати можливість впродовж усього періоду навчання розвивати самостійність, навчатися і спеціальності, і вмінню вести себе у конкретній проблемній ситуації.

У своїй діяльності наші викладачі використовують модульне навчання, а закінчують модуль — модульним або тематичним контролем знань, під час якого оцінюють також і результати виконання студентами самостійної позааудиторної роботи

find similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

ристання в навчальному процесі електронних підручників і програм, які включають тексти, малюнки, аудіовізуальне супроводження (відеофрагменти для відпрацювання навичок, тестові завдання). Користуючись електронним підручником при опрацюванні матеріалу, студент може одночасно здійснювати і самоконтроль. У порівнянні з традиційними формами, методами і засобами навчально-методичного забезпечення роботи студента, електронний підручник значно підвищує ефективність навчального процесу при засвоєнні студентами знань, оволодінні ними навичок і умінь.

Навички майбутньої діяльності набуваються студентами на тематичних і модульних контролюючих заняттях, при проведенні яких викладачі з метою інтенсифікації навчального процесу, впроваджують інноваційні технології, серед яких найефективнішими є інтерактивні методи навчання: як неігрові (обговорення конкретної ситуації, вирішення професійних завдань), так і ігрові (імітаційний тренінг, ігрове проектування).

Небильцова О. В., канд. екон. наук, доц., професор
кафедри міжнародного обліку і аудиту

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ СКЛАДОВОЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

В умовах формування постіндустріального суспільства, ключовим ресурсом якого є знання, зростає значення вищої освіти, яка відповідно Закону України «Про вищу освіту», здобувається

в результаті «послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання» [1].

Не викликає заперечень, що сам процес навчання повинен носити, як системний, так і творчий характер. Інтерпретуючи одне із загальних визначень «системи» [2, с. 10], зазначений процес повинен представляти собою сукупність елементів, які знаходяться у структурному взаємозв'язку один з одним і створюють певну цілісність. Системний характер викладання більшості дисциплін забезпечується значною різноманітністю методико-педагогічних форм, в цілому органічно поєднаних у навчальному процесі, які умовно можна поділити на три групи залежно від характеру участі викладача та студента:

1. Основним учасником, на якого припадає творче навантаження, є викладач, а найпоширенішими формами виступає лекція (проблемна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-дискусія тощо).

2. Творчий діалог викладача та студента на практичних заняттях (семінарських заняттях, лабораторних роботах, практикумах тощо).

3. Самостійна робота студентів.

Така системність навчального процесу має незаперечну педагогічну цінність для формування та розвитку наукового мислення, поетапного підходу до вирішення складних проблем.

Не зважаючи на те що, переважна більшість дисциплін, які викладаються, характеризуються значною кількістю сучасних форм подання знань (кейси, есе, тренінги тощо), хотілося б звернути увагу на відсутність творчої активності зі сторони студентів, завданням переважної більшості яких у процесі навчання є, насамперед, отримання оцінки і, як наслідок її абсолютизація, що призводить до формалізму та недостатньої відповідальності по відношенню до результатів навчання.

Оскільки таке явище свідчить про суттєву девальвацію у студентів креативної компоненти цього процесу, можна зауважити, що забезпечення системного підходу у навчальному процесі є необхідною, але самостійно недостатньою умовою забезпечення належного рівня знань студентів.

В умовах інтенсивного удосконалення теоретичного та методологічного інструментарію пізнання, у тому числі, економічних явищ і процесів, ключового значення для навчального процесу набуває когнітивний аспект, який акцентує увагу на знаннях, «точніше кажучи на процесах їх подання, збереження, обробки, інтерпретації та отримання нових знань» [2, с. 54].

Таким чином, виникає ключова концептуальна проблема знаходження оптимального співвідношення двох «опор» цілісного навчального процесу — системної, яка реалізується викладачами, та когнітивної, основним суб'єктом формування якої є сам студент, без вирішення якої будь-які заходи з удосконалення лише першої складової будуть лише частково забезпечувати творчий характер навчального процесу.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 року № 2984-III.
2. *Плотинский Ю. М.* «Модели социальных процессов»: Учебное пособие для высших учебных заведений. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М.: Логос, 2001. — 296 с.

Нужненко К. А., асистент
кафедри європейської інтеграції,
директор Центру міжнародних зв'язків

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ВИМОГИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Реальні прояви глобалізації, що є провідною тенденцією розвитку сучасного світового господарства, а зокрема, зростання конкуренції, необхідність здійснення інновацій, виникнення нових ринків і збільшення асортименту продукцій, призвели до того, що згідно із загальноприйнятою концепцією лише «суспільства знань», які постійно розвивають нові ідеї, технології, методи, товари та послуги, зможуть забезпечити собі високий рівень добробуту в майбутньому. В результаті, вимоги до вищої школи постійно зростають, а самі вищі навчальні заклади для того, щоб витримати конкуренцію на глобальному ринку, мають знаходити унікальні шляхи для того, щоб отримувачі освітніх послуг могли диференціювати їхні програми від програм інших ВНЗ. Для досягнення цієї мети ВНЗ намагаються поглибити зв'язок між факультетами, а особливо між викладачами та студентами, а також адміністративним персоналом.

На формування суспільно-економічного світогляду студентів, і на підвищення їх мотивацій до системного навчання та розвитку творчого мислення впливають світові процеси та їх трансформація.